

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1014

van **BART VAN HULLE**

datum: 6 juli 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Conceptnota PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) - Nulbemesting in de groene bestemmingen in SBZ-H-gebieden tegen 2028

In de conceptnota PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) staat het volgende over de nulbemesting:

- Via regelgeving wordt de nulbemesting ingevoerd in alle groene bestemmingen in SBZ-H tegen 2028. Groene bestemmingen omvat het geheel van de gebiedsaanduidingen 'reservaat en natuur', 'bos' en 'overig groen'.
- Huiskavels worden vrijgesteld van de nulbemesting.
- Bestaande ontheffingsmogelijkheden inzake de nulbemesting in deze gebieden wordt opgeheven.
- De bemestingsmaatregelen die extra genomen worden in MAP 6+ (betreffende de VEN-gebieden) en de daarbij horende winsten op het vlak van emissiereductie worden meegenomen in het monitorings- en borgingsmechanisme in functie van de evaluatie en voortgang van DPAS, alsook in het significantiekader (voor het bepalen van de variabele drempel). In de VEN-gebieden (zowel natuur als bos) passen we dezelfde regeling toe inzake nulbemesting als voor de SBZ-H-gebieden.
- Bedrijven die meer dan 20% van hun gebruiksareaal onder nulbemesting zien gaan en waar de leefbaarheid van het bedrijf in het gedrang komt kunnen gebruik maken van iedere optie uit volgend zwaarder flankerend beleid:
 - o Koopplicht gronden door overheid
 - o Inzet grondenbanken (om gronden te ruilen)
 - o Bedrijfsstopzetting (conform de regeling voor donkeroranje bedrijven)
 - o Bedrijfsomvorming
 - o Instap natuurbeheerplan
- Eigenaars en gebruikers kunnen inzetten op zelfrealisatie. In samenspraak met de landbouworganisaties, landeigenaars en natuurverenigingen werken we bestaande drempels verder weg. We werken binnen de groene bestemmingen daarvoor een stimulerend systeem uit met het oog op het versneld zelf realiseren van natuur. Hiervoor denken we, niet limitatief, bijvoorbeeld aan een gelijkaardig systeem als een gebruikersschadevergoeding.
- Er wordt een gedifferentieerd flankerend beleid voorzien (zie verder).

Maar in artikel 41bis, §4, van het Mestdecreet van 2006 werden de ontheffingsmogelijkheden decretaal verankerd en heeft de Vlaamse overheid de belofte aan de landbouwers gemaakt dat ze hun landbouwgrond zonder nulbemesting zouden kunnen doorgeven aan de volgende generatie. De Vlaamse overheid, met de conceptnota PAS, komt hier nu op terug.



**Vlaams
Parlement**

Volgens een schriftelijk antwoord op mijn vragen in de commissie Landbouw zou het gaan over een totaal van 1700 landbouwers die met één of meerdere percelen op nulbemesting komen.

1. Hoeveel landbouwers genieten de ontheffingsmogelijkheden inzake de nulbemesting volgens het Mestdecreet van 2006? Dus hoeveel landbouwers zullen worden getroffen door het opheffen van de bestaande ontheffingsmogelijkheden inzake de nulbemesting?
 - a) Hoeveel hectare landbouwgrond valt er onder deze ontheffingsmogelijkheden inzake de nulbemesting?
 - b) Wat is de verwachte socio-economische impact voor de getroffen landbouwbedrijven?
 - c) Wat is het vooropgestelde flankerende beleid om mogelijke economische verliezen te compenseren?

Hoeveel (in % en ha) van het gebruiksareaal dat onder deze nieuwe maatregel nulbemesting valt, zal niet kunnen instappen in het getrapte flankerend beleid omdat de drempel van het areaal 20% is?
 - d) Hoeveel van de getroffen landbouwbedrijven hebben gemeld dat ze een opvolger hebben?
2. Hoeveel landbouwers vallen er precies onder de voorziene nulbemesting?
3. Graag een geanonimiseerd overzicht van waar de landbouwbedrijven die onder de nulbemesting vallen, liggen (provincie en gemeenten).
4. Graag een overzicht van de landbouwbedrijven die onder de nulbemesting vallen, met vermelding van:
 - a) het gebruiksareaal dat onder de nulbemesting valt (in % en ha);
 - b) het geschatte inkomensverlies van het landbouwbedrijf;
 - c) de geschatte compensatie voor het landbouwbedrijf.
5. Is er in een vergoeding voor de grondeigenaar voorzien omdat zijn grond minder waard geworden is door de invoering van nulbemesting?
6. Volgens verschillende getuigenissen kan een landbouwer zijn ontheffing kwijtgeraakt zijn wegens administratieve fouten van de Mestbank (Vlaamse Landmaatschappij).

Zal de minister dergelijke fouten rechtzetten?
7. Er is een vrijstelling voor de "huiskavel". De definitie die daarvoor gehanteerd zal worden, is niet duidelijk.

Welke definitie van "huiskavel" hanteert de minister?

ANTWOORD

op vraag nr. 1014 van 6 juli 2022

van **BART VAN HULLE**

1. a) Het bemestingsverbod, ook wel de nulbemesting genoemd, is opgenomen in het Mestdecreet (bemesting enkel mogelijk via begrazing door maximum 2GVE/ha/jaar) sinds 1998 voor alle percelen gelegen in de gewestplanbestemmingen natuurgebieden, natuurontwikkelingsgebieden, natuurreservaten en bosgebieden en sinds 2009 ook voor de percelen in de bestemmingen 'reservaat en natuur' en 'bos' van de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Dit is bepaald in respectievelijk art. 41ter en art. 41bis van het Mestdecreet.

Artikels 41bis en 41ter voorzien in twee uitzonderingsmaatregelen:

- (1) ontheffing van de nulbemesting waarbij de ontheffing van toepassing is voor de zittende gebruiker van het perceel. De ontheffing kan eenmalig overgedragen worden naar een rechtstreekse afstammeling van 1^e of 2^e graad.
- (2) de huiskavel.

Uitzondering zijn de intensieve graslanden en akkers in bosgebieden volgens de gewestplannen. Deze percelen vallen niet onder de nulbemestingsregeling waardoor ontheffing zonder voorwerp is en de algemene forfaitaire bemestingsnormen van toepassing zijn. In alle bosgebieden volgens het gewestplan is trouwens ook de afwijking voor huiskavels niet van toepassing.

Met betrekking tot de nulbemesting houdt het stikstofakkoord van 23 februari 2022 in dat:

- de nulbemesting van toepassing wordt in alle groene bestemmingen onder de koepel van 'reservaat en natuur', 'bos' en 'overig groen' (dus inclusief de overeenkomstige gewestplanbestemmingen) gelegen in SBZ-H.
Op 1 januari 2019 ging het in totaal over 8.918 ha waarvan:
 - 5.759 ha reeds onder de 2GVE-norm valt
 - 1.981 ha momenteel nog onder de ontheffingsregeling valt
 - 1.178 ha nu nog niet opgenomen is in de 2GVE-regeling
- daarbovenop de nulbemesting van toepassing wordt in alle groene bestemmingen onder de koepel van 'reservaat en natuur' en 'bos' gelegen in VEN (en niet in SBZ-H). In totaal gaat het over 7.238 ha waarvan:
 - 4.944 ha reeds onder de 2 GVE-norm valt
 - 1.893 ha momenteel nog onder de ontheffingsregeling valt.
 - 401 ha nu nog niet opgenomen is in de 2 GVE-regeling

Op 1 januari 2019 genieten nog 1.305 landbouwers van ontheffing voor in totaal 3.874 ha. Daarnaast zijn op 1.579 ha nu nog de algemene forfaitaire bemestingsnormen van toepassing en waarop vanaf 2028 ook de 2GVE-norm van toepassing wordt. Samen gaat het over 1.779 landbouwers en een oppervlakte van 5.453 ha.

- b) Op percelen met de 2GVE-norm mogen geen meststoffen meer uitgereden worden; enkel begrazing is nog mogelijk. Waar de 2GVE-norm van toepassing is, is het dus onmogelijk om nog productieve gewassen te telen. Er mag immers geen dierlijke

mest uitgereden worden op die percelen en er mag ook geen kunstmest gebruikt worden. Daardoor zal de omzet op die bedrijven verminderen. Voor bedrijven met graslandpercelen zijn er twee situaties:

- Voor bedrijven met graasvee is er weinig tot beperkte impact vermits de dieren na 2028 kunnen (blijven) grazen op de 2GVE-percelen. Voor niet-derogatiebedrijven verandert de stikstofnorm uit dierlijke mest niet; 2GVE/ha komt immers overeen met 170 kg N/ha, wat overeen komt met de maximum stikstofnorm uit dierlijke mest die door de Nitraatrichtlijn in gans Vlaanderen van toepassing is. Uitzondering zijn de derogatiebedrijven. Voor de derogatiepercelen (enkel gras, grasklaver, mais, wintertarwe, triticale, voeder- of suikerbieten) mag onder ontheffing meer stikstof uit dierlijke mest opgebracht worden. Als in 2028 de 2GVE-norm van toepassing wordt dan kan geen derogatie meer toegepast worden op deze percelen en kan er dus minder dierlijke mest naar die percelen dan nu het geval is.
- Voor bedrijven zonder graasvee is de impact uiteraard groter dan voor de bedrijven met graasvee. Zij kunnen vanaf 2028 hun dierlijke mest niet meer kwijt op de 2GVE-percelen waardoor ze mogelijks niet al hun dierlijke mest nog afgezet krijgen op hun eigen gronden. Dat overschot aan dierlijke mest moet ofwel afgevoerd worden naar een ander bedrijf (via burenregeling of een erkend mestvoerder), ofwel naar de mestverwerking gebracht worden. Bijkomend, als er geen dieren zijn om te grazen dan zullen de graslanden verschromelen en zal de voederwaarde van het gras snel afnemen. Bedrijven die geen graasvee hebben, kunnen wel nog een beroep doen op een collega landbouwer om de percelen toch te laten begrazen door graasvee en op die manier nog dierlijke mest toedienen.

De werkelijke impact op een bedrijf hangt dus af van verschillende factoren: de verhouding van de oppervlakte dat op 2GVE-percelen komt tot het totaal bedrijfsareaal, het aandeel akkerbouwteelten, de bedrijfstypologie en of men al dan niet derogatie toepast.

c) Het flankerend beleid is geduid in de ontwerp-PAS. Voor de nulbemesting is:

- een compensatievergoeding van 12.000 euro per ha voorgesteld voor wie stopt op 01/01/2024. Dat bedrag wordt geleidelijk afgebouwd tot 10.000 euro per ha voor wie de ontheffing verliest op 01/01/2028.
- zelfde compensatievergoedingssysteem voor nulbemesting in VEN-gebieden (zowel bos als natuur),
- bedrijven bij wie de invoering van nulbemesting door dit stikstofakkoord een impact heeft op meer dan 20% van het areaal en waar de leefbaarheid van het bedrijf in het gedrang komt, kunnen vrijwillig instappen in flankerend beleid,
- Eigenaars en gebruikers kunnen inzetten op zelfrealisatie. In samenspraak met de landbouworganisaties, landeigenaars en natuurverenigingen worden de bestaande drempels verder weggewerkt. Binnen de groene bestemmingen wordt daarvoor een stimulerend systeem uitgewerkt met het oog op het versneld zelf realiseren van natuur. Hiervoor wordt bijvoorbeeld gedacht aan een gelijkaardig systeem als een gebruikersschadevergoeding.

Op basis van de dataset van 2019 hebben:

- 307 van de 1.779 landbouwers een procentueel oppervlakte-aandeel van 20% of meer. In totaal gaat het over 1.963 ha of 36% van het areaal dat in 2028 op 2GVE komt.

- 1.472 van de 1.779 landbouwers een procentueel oppervlakte-aandeel van minder dan 20%. Het gaat in totaal over 3.491 ha of 64% van het areaal dat in 2028 op 2GVE komt.

d) Deze gegevens zijn niet gekend. Wel is het zo dat van de 3.874 ha die op 1 januari 2019 onder ontheffing valt, 1.612 ha al eenmalig overgedragen is wat inhoudt dat bij een volgende overdracht de ontheffing verloren gaat, ongeacht of er al dan niet een opvolger is.

2. Met het stikstofakkoord gaat in 2028 de ontheffing op 3.874 ha verloren en komt bijkomend 1.579 ha op nulbemesting. In totaal gaat het dus over 5.453 ha van 1.779 landbouwers. De huiskavels zijn echter nog niet in mindering gebracht.
3. Zie bijlage 1.
4. Gegevens over individuele bedrijven is persoonsinformatie en kan omwille van de GDPR-regelgeving niet vrijgegeven worden.
5. Zie antwoord op vraag 1c.
6. Als de Mestbank fouten maakt in de berekeningen dan worden die steeds rechtgezet. De Mestbank stelt via haar digitaal Mestbankloket aan elk landbouwbedrijf twee keer per jaar een overzicht beschikbaar van de van toepassing zijnde bemestingsnormen op perceelsniveau. Zodoende kan de landbouwer weten of zijn percelen in natuurgebied liggen of niet en of de ontheffing (nog) van toepassing is. Eventuele anomalieën te wijten aan een fout van de Mestbank kunnen gemeld worden en worden dan ook rechtgezet.
7. In het Mestdecreet is het begrip huiskavel gedefinieerd in Art. 3, §6, 13°. Huiskavel = kadastraal perceel of kadastrale percelen gelegen in de gebieden, bedoeld in artikel 41bis in zoverre tot het bedrijf behorend of die ofwel behoren bij de vergunde woning ofwel behoren bij de stal of stallen van het bedrijf en met de vergunde woning, stal of stallen een ononderbroken ruimtelijk geheel vormen. De begrenzing van de huiskavel vindt plaats op basis van een duidelijk herkenbaar specifiek gebruik of op basis van een in het landschap duidelijk herkenbaar element.

De ontheffing van het bemestingsverbod (of nulbemesting) wordt gegeven op de huiskavel die bestaat op het ogenblik van de definitieve vaststelling van het ruimtelijk uitvoeringsplan.

BIJLAGE

[Overzicht van de gemeenten en provincies waar volgens de huidige situatie de 2GVE-norm van toepassing wordt](#)